

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๓ เดือน มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๘

=====

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายออด แสงแก้ว

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๔๔ ม.๒๓ ต.จ้าว อ.เทิง จ.เชียงราย

โทรศัพท์ ๐๙๓๓๑๘๘๔๕๖ Facebook-..... Line-.....

เกิด พ.ศ. ๒๕๔๙..... ปัจจุบันอายุ ๖๙ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

สถาบันการศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

คณะ/สาขาวิชา-.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๓๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก.หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าวอินทรีย์

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงการผลิตข้าวอินทรีย์

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การจัดการดินและปุ๋ย ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การผลิตข้าวอินทรีย์ ฐานเรียนรู้ที่ ๓ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียง ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การเลี้ยงไก่พื้นเมืองแบบอินทรีย์ ฐานเรียนรู้ที่ ๕ การเลี้ยงปลานิลแบบอินทรีย์

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตร การผลิตข้าวอินทรีย์

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตร เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียง

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตร การจัดการดินและปุ๋ย การเลี้ยงไก่พื้นเมืองแบบอินทรีย์ การเลี้ยงปลานิลอินทรีย์

๔.๓ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การผลิตข้าวอินทรีย์

วัตถุประสงค์

- เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการแปลงนาข้าวอินทรีย์ ตั้งแต่การเตรียมพื้นที่ การเพาะปลูก การจัดการศัตรูพืช ไปจนถึงการเก็บเกี่ยวและการจัดการผลผลิต

เนื้อหาวิชาโดยสรุป

๑. พื้นฐานและหลักการของการผลิตข้าวอินทรีย์
๒. การเตรียมดินและการเตรียมเมล็ดพันธุ์
๓. การทำปุ๋ยหมักและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในแปลง
๔. การป้องกันและควบคุมศัตรูพืชด้วยการศัตรูพืชแบบผสมผสาน(IPM)
๕. การเก็บเกี่ยวและการจัดการผลผลิตข้าวอินทรีย์

วิธีการถ่ายทอดความรู้

๑. การบรรยาย: โดยเกษตรกรต้นแบบ
๒. การฝึกปฏิบัติ: ฝึกปฏิบัติจริงในแปลงนาสาธิต เช่น การปลูก การใช้ปุ๋ย การจัดการศัตรูพืช
๓. การสาธิต: การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการแปลงนา
๔. การศึกษาดูงาน: เยี่ยมชมฟาร์มตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการทำข้าวอินทรีย์

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ไม่มี

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

ศพก.อำเภอเทิง ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) โดยผ่านเวทีการประชุมคณะกรรมการ ศพก.ระดับอำเภอในช่วงต้นปีงบประมาณเป็นประจำทุกปี ซึ่งมีหน่วยงานบูรณาการต่างๆ เข้าร่วมในการจัดทำแผนด้วย ทั้งนี้การจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนา ศพก. นั้น อยู่ภายใต้กรอบการวิเคราะห์ศักยภาพของ ศพก. การกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ การพัฒนาฐานเรียนรู้ การพัฒนาแปลงเรียนรู้ และการพัฒนาพื้นที่บริเวณศูนย์ฯและสิ่งอำนวยความสะดวกในศพก.

โดยร่วมกับหน่วยงานบูรณาการ ได้แก่ คณะกรรมการ ศพก., เกษตรกรต้นแบบ, เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเทิง, หน่วยงานภาคี เช่น ปศุสัตว์ ประมง ฯลฯ

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงแบบตาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงแบบตาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงแบบตาลใจเกิดจากการเดินทางไปทำงานที่ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งได้เปิดโลกทัศน์ใหม่ในการมองเห็นระบบการจัดการทรัพยากร เช่น การนำน้ำทิ้งจากครัวเรือนไปหมักเป็นปุ๋ย ทำให้เกิดแนวคิดที่น้ำเสียสามารถนำกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ เมื่อกลับมาอยู่บ้านเกิดจึงเริ่มคิดปรับเปลี่ยนแนวทางการทำเกษตร โดยมุ่งเน้นนำความรู้และแนวคิดที่ได้จากต่างประเทศมาประยุกต์ใช้กับพื้นที่ของตนเองอย่างจริงจัง

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาสำคัญคือสภาพดินที่เสื่อมโทรมจากการใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไป ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี ขณะที่รายได้กลับลดลง รวมทั้งปัญหาเรื่องหนี้สินกว่า ๒๖๐,๐๐๐ บาทที่เกิดจากการลงทุนไม่สำเร็จ ทำให้ต้องปรับแนวทางการผลิตใหม่ จากเกษตรแบบเคมีมาสู่เกษตรอินทรีย์ โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงดิน การทำปุ๋ยหมัก และการลดต้นทุน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตและหลุดพ้นจากวงวนความยากจน

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- การไถกลบตอซัง
- ใช้ปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยหมัก
- การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน IPM

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๒.๑ การไถกลบตอซัง การเตรียมแปลงก่อนการเพาะปลูกจะใช้วิธีการไถกลบตอซังข้าวลดการเผา และใช้น้ำหมักชีวภาพเพื่อช่วยย่อยสลายตอซัง

๒.๒ ปลูกปอเทืองเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด และหมักปุ๋ยเองเพื่อใช้ในแปลง

๒.๓ ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาแช่เมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนปลูก และฉีดพ่นเพื่อป้องกันโรคในนาข้าว และอนุรักษแมลงธรรมชาติในแปลงเพื่อกำจัดแมลงศัตรูพืช

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ใช้การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

ขั้นตอน ๑. ตรวจแปลงสม่ำเสมอ โดยสำรวจโรคและแมลงทุกสัปดาห์

๒. เมื่อพบการระบาดของศัตรูพืชใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อไตรโคเดอร์มาป้องกันกำจัดเชื้อรา และใช้เชื้อราบิวเวอร์เรียกำจัดแมลงศัตรูพืช

๓. ใช้วิธีกล เช่น กัดดักแมลง, มุ้งตาข่าย ป้องกันแมลงศัตรูพืชในแปลง

๔. อนุรักษแมลงศัตรูธรรมชาติ

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ข้าวอินทรีย์..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒๐-๐-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒)ลำไย..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๕-๐-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลานิล..... จำนวน.....๕.....(หน่วย...บ่อ.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)ไก่..... จำนวน.....๑๔๐..... (ตัว)

๓.๒)วัว..... จำนวน.....๑๐..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)ไม่มี..... จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ข้าวอินทรีย์ มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเมล็ดพันธุ์ เป็นเงิน ๒๕๐ บาท/ไร่

๑.๒) ค่าปุ๋ย เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท/ไร่

๑.๓) ค่ายา และฮอร์โมน เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๔) ค่าปรับที่ เป็นเงิน ๘๐๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่าน้ำมันเครื่องตัดหญ้า เป็นเงิน ๓๐๐ บาท/ไร่

๑.๖) ค่ารถลาก เป็นเงิน ๕๐ บาท/ไร่

๑.๗) ค่ารถเกี่ยว เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๘) ค่าแรงงานตนเอง เป็นเงิน ๒๐๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๓,๘๐๐ บาท/ไร่

รายได้ ๔,๘๕๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรูปแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ผักสวนครัว.....

เฉลี่ยรายได้วันละ ๑๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ไม่มี.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ไก่.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ข้าวอินทรีย์, ลำไย, ปลา.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๒๖๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง (นายออด แสงแก้ว)

- มีความรู้ความเข้าใจในหลักวิชาการและเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่
- สามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐานอินทรีย์
- มีรายได้ที่มั่นคงและสามารถปลดหนี้สินที่เกิดจากการทำเกษตรแบบเดิม
- มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในบทบาทการเป็นเกษตรกรต้นแบบ

๒. ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- ได้เห็นตัวอย่างจริงของการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตจากแปลงต้นแบบ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ

ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

- มีแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงง่ายในพื้นที่ ไม่จำเป็นต้องเดินทางไกลเพื่อศึกษาดูงาน
- ได้เข้าร่วมกิจกรรม ศพก. ซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง

๓. ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรที่มีความครบถ้วนทั้งในเชิงวิชาการและการปฏิบัติจริง
- เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกร เช่น กลุ่มข้าวอินทรีย์ ที่ช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองด้านการตลาด
- สิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูจากการลดการใช้สารเคมี และการส่งเสริมเกษตรแบบยั่งยืน
- ชุมชนได้รับการยอมรับเป็นแบบอย่างของการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบและศูนย์เรียนรู้ที่ประสบ

ความสำเร็จ

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร นายออด แสงแก้ว ได้นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาปรับใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง โดยมุ่งเน้นการลดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสร้างความยั่งยืนให้กับระบบนิเวศของพื้นที่ชุมชน ดังนี้

๑. การไถกลบตอซังแทนการเผา ช่วยลดการเผาที่ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศและฝุ่น PM๒.๕ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินร่วนซุย มีความสามารถในการอุ้มน้ำและถ่ายเทอากาศดีขึ้น
๒. การใช้ปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยหมักชีวภาพ ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมีซึ่งทำลายโครงสร้างดินในระยะยาว และลดการชะล้างของธาตุอาหารไปสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ปุ๋ยอินทรีย์ยังส่งเสริมให้ดินมีจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ ช่วยฟื้นฟูคุณภาพดินอย่างยั่งยืน
๓. การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) ใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา และบีเวอร์เรีย เพื่อลดการใช้สารเคมี รวมถึงการใช้กับดักแมลงและการอนุรักษ์แมลงศัตรูธรรมชาติ ส่งผลให้ระบบนิเวศของแปลงเกษตรมีความสมดุล

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑. การไม่ใช้สารเคมีในการเกษตร ทำให้ไม่มีการปนเปื้อนในแหล่งน้ำใต้ดินและลำคลองใกล้เคียง

๒. การไม่ใช้สารเคมี ส่งเสริมให้แมลงที่มีประโยชน์ เช่น แมงมุม แมลงห้ำ และจุลินทรีย์ในดินสามารถดำรงอยู่และทำหน้าที่ตามธรรมชาติ

๓. เกิดระบบนิเวศขนาดเล็กในแปลงนา เช่น มีการพบกบ เขียด หรือแมลงท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นายออด แสงแก้ว มีความรู้และความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับพื้นที่เพาะปลูก สภาพดิน น้ำ โดยเฉพาะในด้านการผลิตข้าวอินทรีย์ซึ่งเป็นสินค้าหลัก รวมถึงสามารถประเมินศักยภาพของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์แต่ละราย และเลือกใช้แนวทางส่งเสริมที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก.เป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และใช้เป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้ ของหน่วยงานดังนี้ สำนักงานเกษตรอำเภอเทิง ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดเชียงราย สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เชียงราย สำนักงานประมงอำเภอเทิง สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเทิง มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี เป็นต้น อีกทั้ง นายออด แสงแก้ว ยังเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเทิง เช่น วิทยากรถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำปุ๋ยหมักในกิจกรรมลดการเผาในพื้นที่เกษตร

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ได้ทำหน้าที่เป็น “ที่ปรึกษาเกษตร” อย่างไม่เป็นทางการให้กับเกษตรกรในพื้นที่ โดยเฉพาะในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการดินที่เสื่อมโทรม ศัตรูพืชในแปลงข้าว การทำปุ๋ยหมัก และบริการให้คำปรึกษาเรื่องดิน รวมถึงมีบทบาทในการประสานส่งต่อเรื่องร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากเกษตรกรไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอเทิง สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเชียงราย ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เชียงราย เพื่อร่วมกันหาทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

การให้บริการข้อมูลข่าวสารกับเกษตรกรในพื้นที่ มีการจัดทำป้ายองค์ความรู้/ข้อมูลข่าวสารในบริเวณศาลาการเรียนรู้ของ ศพก. และการใช้กลไกการประชุมคณะกรรมการ ศพก.ระดับอำเภอ ในการแจ้งข้อมูลข่าวสารกับเกษตรกรในพื้นที่

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- ขยายผลโดยใช้แปลงเรียนรู้ใน ศพก. เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติจริง
- มีการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้แบบ “เรียนรู้ร่วมกัน” เช่น การทำปุ๋ยหมัก การใช้น้ำหมักชีวภาพ
- ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่จำนวนกว่า ๓๐ ราย ปรับเปลี่ยนจากการทำนาเคมีเป็นนาข้าวอินทรีย์
- ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่ เกษตรกรสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และจำหน่ายผลผลิตข้าวอินทรีย์ในราคาที่สูงขึ้นกว่าตลาดทั่วไป อีกทั้งยังเกิดการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ในตำบลแล้ว

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ นายออด แสงแก้ว เข้าร่วมกิจกรรมและประชุมวางแผนร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอเทิงและหน่วยงานภาคี อาทิ ปศุสัตว์ ประมง พัฒนาที่ดินจังหวัดเชียงราย สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เชียงราย เทศบาลตำบลจัว อย่างสม่ำเสมอ โดยมีบทบาททั้งในด้านการให้ข้อมูลสถานการณ์พื้นที่ เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการจัดกิจกรรมฝึกอบรมในชุมชน เช่น กิจกรรมลดการเผาในพื้นที่เกษตร

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ในฐานะประธานคณะกรรมการ ศพก. นายออด แสงแก้ว ได้ทำหน้าที่อย่างเข้มแข็งในการบริหารจัดการกิจกรรมภายในศูนย์ ทั้งในด้านการวางแผนพัฒนาศูนย์ร่วมกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาคี การกำหนดหัวข้อการเรียนรู้และการฝึกอบรมให้ตอบโจทย์ชุมชน การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอรับการสนับสนุน เช่น เครื่องมืออุปกรณ์ หรือวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงดูแลให้แปลงเรียนรู้และฐานเรียนรู้ทั้ง ๕ ฐาน มีความพร้อมสำหรับการศึกษาดูงานและการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน นายออด แสงแก้ว มีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้มีบทบาทในฐานะเกษตรกรต้นแบบและประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.)อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ซึ่งสามารถเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมในชุมชน ให้มีความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่หันมาทำเกษตรอินทรีย์ตามหลักวิชาการ จนสามารถลดต้นทุน เพิ่มคุณภาพผลผลิต และมีรายได้ที่มั่นคงมากขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีความภาคภูมิใจที่สามารถนำ องค์ความรู้ที่ได้จากประสบการณ์จริง และ การเรียนรู้ตลอดชีวิต มาใช้ในการพัฒนาชุมชน ทั้งในด้านการให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาเกษตร การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร และการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับหน่วยงานรัฐ เอกชน และเครือข่ายเกษตรกรทั้งในและนอกพื้นที่

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ในรูปแบบทางการ : ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.)อำเภอเทิง เป็นหมอดินอาสา หมอดินอาสา ครูบัญชีอาสา สารวัตรเกษตร ประธานศูนย์ข้าวชุมชนผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ตำบลจัว และประธานวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ ตำบลจัว

ในรูปแบบไม่เป็นทางการ : ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากเกษตรกรในชุมชนว่าเป็น “ผู้นำโดยธรรมชาติ” ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์จริงในการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นผู้ที่ชาวบ้านมักจะมาขอคำปรึกษาเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเพาะปลูก การจัดการดิน น้ำ ปุ๋ย หรือศัตรูพืช

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวมในบทบาทของเกษตรกรต้นแบบและประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ซึ่งได้ สละทรัพยากร เวลา แรงงาน และ พื้นที่ส่วนตัว มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อชุมชน ดังนี้

- สละพื้นที่ส่วนตัวเพื่อเป็นแปลงเรียนรู้และฐานเรียนรู้ของ ศพก. โดยไม่ได้คิดค่าใช้จ่าย เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่สามารถเข้าเยี่ยมชม เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติได้ตลอดทั้งปี

- เสียสละเวลาส่วนตัว เพื่อให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงที่เกษตรกรประสบปัญหา เช่น โรคระบาดในพืช การจัดการดิน หรือการทำปุ๋ยหมัก

- อุทิศตนเป็นวิทยากร โดยไม่รับค่าตอบแทนในหลายโอกาส ทั้งการอบรมในหมู่บ้าน การต้อนรับ คณะศึกษาดูงาน และการให้ข้อมูลกับหน่วยงานภาครัฐที่มาศึกษาพื้นที่

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

.....การพัฒนาต้องเริ่มต้นจากตัวเอง แล้วค่อยพัฒนาคนอื่น.....

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- น.ส.ณฐมน จิราภิตรนากุล นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
- น.ส.พนิดา คูหา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- นายธเนศ วงศ์โสภาน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- น.ส.นภาพร ชอบเด็น นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- นางจิราภรณ์ โนราช นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

ใช้เครื่องมือ การเล่าเรื่อง, การสัมภาษณ์, แผนที่ความคิด

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

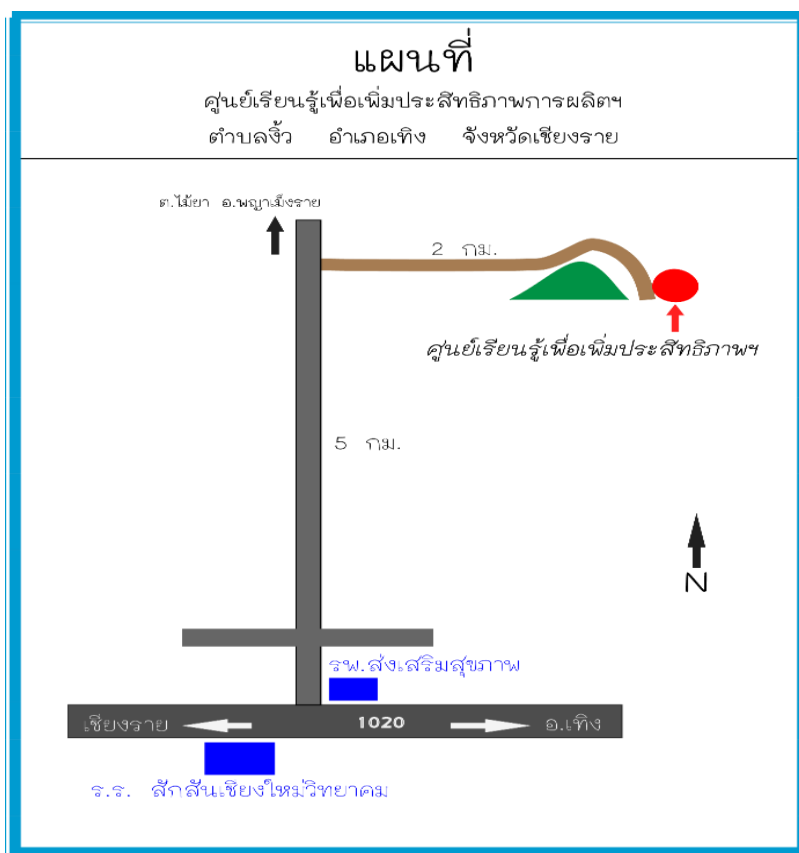
.....ไม่มี.....

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

๑. แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก.

๒. แปลงเรียนรู้

๓. เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำปุ๋ยหมักในกิจกรรมลดการเผาในพื้นที่เกษตร

๔. ประชุมคณะกรรมการแปลงใหญ่-ศพก. อำเภอลำทะเมนชัย

๕. พื้นที่อบรมให้ความรู้กับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอลำทะเมนชัย ในโครงการแก้ไขปัญหาฝุ่น PM๒.๕ ในพื้นที่ภาคเหนือด้วยนวัตกรรมบูรณาการเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน จัดโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

๖. โครงการอบรมหมอดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

๗. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลการถอดบทเรียน ศพก. ครั้งที่ ๑

๘. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลการถอดบทเรียน ศพก. ครั้งที่ ๒

๙. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลการถอดบทเรียน ศพก. ครั้งที่ ๓

